

قهده را قهده ری

به هلول زهلال
(تامه د)

«من زانیبوو، ژ روژا پیشی قه من زانیبوو...»

دهما خوهها وی یا مهزن، با وی کربوو و د وی کتلیبا کو ههر دو ژی، بیسی کول روئ ههف بنهپرن و دپه یشین ده، برپارا مالباتی، ب خه مگینه که گران ژئ ره گو تیبوو؛ ته نی تهف په یف ژ ناف لیتشین وی یین کوب هیرس دلقیان ده رکه تبوون: «من زانیبوو، ژ روژا پیشی قه من زانیبوو.»

ههر چ قاسی خوهها وی، ب په یور و هه لوهسته که خودی بهر پرسیاری ته فدگه ریا ژی، هه ستین خه مبار ده رکه تبوونه پیش، هیستر هیدی هیدی ژ چاقین وی وهستیایی ده رکن. «نهم هه موو دزانن و دبینن، تشتا کو نهم ژ ته دخوانن، نه هیسانی یه. لی نهم چ بکن؟ فه له کا خاین سه ری ل مه گه راند. پیشی بری مه یی مه زن و پشتی ب دهه سالان ژی یی ژ وی بچوو کتر. قهت نه به، یی مه زن نه زه ب بوو. نه ژنه که بی مال په ی وی و نه ژی زارو کتین سیوی. لی ما نهف ژنه که جوان و ب سهر حالی خوه قه دوجانی و که چه که چار سالی.»

دلنی وی دکه لی، دخوهست گه له ک تشتان بیژه. دخوهست بقیره. دخوهست سه ری خوه ل دیواران خه. دخوهست بگری کو دهنگن گریب وی بگهت قه تا هه ری بلند. لی سه ری وی ته فیههف، لاشی وی سست بوو بوو. د قن کتلیبی ده، ژ بهر کو ته نی نهف ژئ دهات، بیده نگ ل خوهها خوه گوهداری دکر.

«برایی من، ما نهم ب نیشا تشته کی وها نزانن. ما تو دبیزی قه ی نهم هندک فکرین ما تو که سی ژ مه تشته کی وها دخوهست نهم چ بکن، نهف ژی قه ده رکه خوه دی بوو. ما ده کال تو فانا کو بهری سیزدهه سالان هاته سه ری مه بفکره. به لکی هنگی تو نه بیره ودر بووی. نا نها تی چیتر تی بگه پژی. برایی مه یی مه زن، ب دهستی پسمامی مه

هاته کوشتن. و ب سهر ده ههر دو ژي هه قالي هه ف بون، ژ هه مان ريخستنن بوون. لگهل نهو قاس که د و خه باتا وان روژين ژ ئيگر، شه ف و روژا خوه کربو يهک، دهستني خوه ژ ههر کار و بارني فه کشادبوو. دگوت، تو هيتييين مالباتي ژ من نهکن، وهکه کو نه ز نه کورني وه مه، وه کو نه ز نه هاتمه دنيايي. ب روژان مه چاف لي نه دکر. د ره وشه که وسا کو ب ههر ناوایي خوه دابوو دوژا کو پي باوهر بوو؛ بيته ختيه که مه زن ثاقيتن ستوويي برايي مه و ب دهستني پسمامي وي دان کوشتن. د روژه کي ده نهو کرن خاين و د هه مان روژني ده، ب يهک گوله يي داوي ل ژيانا وي ثاين. که زه با مه شه وتانندن. قهي خوه دي تائالا قني بو به له تي تييري مه نه ديت، قني يهکا هانني ژي ناني سهرني مه. ئي دن ژي، ژ بهر زهخت و زلما دهوله تي ره قني، چوو، ب وهلاتين دوور کهت. ههر چ قاسي ژ مه دوور که تبوو ژي دلني مه ب قني يه کني خوهش بوو بوو. مه دگوت، هم ژ دهر د و به لايي قني وهلاتي خه لاس بوو هم نهو ئي هه موو خوشک و برايي خوه بکشينه جهم خوه. ل وهلاتي مه نه بوو، به لکي ل وهلاتين خه لکني هم که زهک ناني ب ره حه تي بخون. لي قوربانانا وي مه، خوه دايي مه زن نهو ژي ژ دهست مه بر. ئيش، قني جاري ب ترمبيله کني هات. ترمبيله کو داژوت بوو ناگر و ب مالباتا مه کهت. بهري شهش مه هان چوو بوو قامشلو، ژنا هه قاله کي خوه يي کو د سينور ده هاتبوو کوشتن و شهش زاروکين وي، ثاينبوونه ستوکوهولم. گوتبوو، نه ز زاروکين هه قالي خوه ل وان دهران بيتهکس ناهيلم. ثا نه ا ژنا وي بي، زاروکين وي سيوي مان. ده کا بيته، هم په پوکين خوه دي، ژ خه يني قني يهکا کو نه ب دلني مه يه ژي، هم دکارن چ بيژن و هم دکارن چ بکن؟»

فه گوتنين خوه ها وي، لاشي وي، ميژي وي، ب جاره کني ته فزان دبوو. لي ب بالداري ل خوه ها خوه گوهداري دکر. نه دخوهست ته ني په يقه کني ژي به رده بيبي کو تي بگهيته. ژ ده ما کو روونشتبوون، چغاره يا چه ندهم بوو پيندخت چاوا چي بوو، ديت کو لي قين وي دلشن، بهيست کو دهنگ ژ ناف لي قين وي دهر دکه فه. داخفي يان دنه هوري، شيار بوو يان د خه وا خوه ده داخفي، ديار نه دبوو. ب دهنگه کي نرم، نولا کو خوه ها وي نه ل جهم وي به، نولا کو ژ خوه ره دپه يقي:

«يانی وه تهف ب ههف ره شيوريه و بريار دابه. کو بهري سي سالان، بهري کو بري من ل وهلاتي دوور و سار ژيانا خوه ژ دهست بده، وهکه ههر دو برايي من يين ژ من مهزنتر، نه ز ژي بزه وي جياما، دي ثا نه ا بري من يي ژ من بچوو کترل شوونا من بويا. بهس، ژنبرا من بي نه مينه يان ژي نه چه نه به ژنا هين غه ريب. زاروکين وي ل بهر دهستين غه ريبان نه مين. ها نه ز، ها برايي کي دن. گهلو هوون ژ بو ژنبرا من يان ژ بو زاروکين بري من قني يه کني ب من دکن، ب راستي نه ز نازم. کو ژنبرا من نه دو قاما مه بوويه گهلو دي ديسا نه ف يهک ژ من بهاتا خوهستن؟»

خوه ها وي تو به رسف نه دا. به رسقين ثان پرسان هه بوون گهلو ب راستي، وي ژي تو به رسف نه دپان. دزانيبوو کو د قني مه سه له يي ده کهس ل راستي نانه يره. دزانيبوو ههر کهس ل گوري ههستين خوه ته قده گره. لي مخابن کهسي ل ههستين وي گوهداري نه دکر. پشتي بيته نگيه کني ديسا ثا خافتنا خوه دو ماند:

«نهري نه ف قاس بوويه ره ومين. نه ف قاس به لا هاتن سهرني مه. نه ز دزانم، نه هيسان يه. ژ بو ههر کهسي زه همه ته. ديا من، باقني من، ژنبرا من، زاروکين وي، هم خوشک و برايي وي. لي ما چ سونجي من هه يه نه ز ئي چاوا بيمه مي بري ژنا برايي خوه وي چاوا دهستني من ل دهستين وي که قن. ب چ دلي و ب چ ههستان نه ز و نهو، هم ئي ژ ههف ره بن ژن و ميتر؟»

ژ بو کو تي بگهيته بي گوتنين وي، چ قاسي باندورل خوه ها وي دکن، سهرني خوه هه کي راکر، ب ديزيکا ئورپک ثا قيته رو ي خوه ها خوه. هيستران يه کو يه کو، ل پهي هه ف ژ چا قين وي دحه رکين. بيته ننگ لي کوور کوور دگري، پيدفي ب پاقر کرنا هيسترين خوه نه دديت. لي قني ديمه ني هيرسا وي نه شکاند، بيته ز يده کر:

«نهري، نه ز ههست و نيته تا وه تي دگهيتم. هوون دخوازن ژيانه که، ژيانه تي کچووي سهره راست بکن. هوون دخوازن برينين کو هه موو مالباتي ديشين دهرمان بکن. لي ما هوون نزانن کو گا فا ژيانه که تي کچووي سهره راست بيه - نهو ژي کو کار به بيه - ژيانه که دن تيک دچه. دهرمان کرنا وه برينه که دن فه دکه. برينه که کوور، ژ هه موو برينين هه يي کوور تر...»

دهفتي وي زوا بوو بوو، ژ نه چاري ثا خافتنا خوه ب داوي

کر. لی دلئی وی د نافت کهلا هیئرس و قههژی ده، دچوو و دهات. ناخافتن و هه نه کین کو ب هه فالین خوه ره دکرن هاتن بیرو وی. هه ره یک ژ وان، تاییه تمندی و درووقی که چا کو خه یال دکرن پی ره بزه و جن ریز دکرن. هه ره یک ژ وان خه یالا داواتین خوه دکرن و خه یالین خوه ب هه فالین خوه ره پار دکرن. وی ژی، هه تم دگوت؛ «به ری هه تشتی، دقتی ئەز یه که خوه ل گوری خوه درپژ بیینم.» و قه گوتنن ماموسته یین وی یی بیولوزین دهاتن بیرو وی، دگوت؛ «که چا کو ئەز پی ره بزه و جم، دقتی نه مه رفا مه به. سی براین من ب دوتامین مه ره زه و جین. لی یا من دقتی ژ دوور قه ژی تشته کی مه نه یی. ژخوه دقتی ئەف که قنه شوپیا کو دبه سه ده ما گه له ک نه خوه شیان ژ نافت جفاکا مه رابه.» پهیره، کیفا خوه دانی و دکه نیا؛ «ژخوه که چین ناپی من ژی نه مان...»
خوه ها وی نه خوه ست بیده نگیی درپژ بکه.

«که کو، ئەف یه کا هانئ نه کو ته نی هاتیه سه ری مه. ل فی وه لاتی ل هه گونده کی، ل هه تاخه کی که سین کو ئەف قه دهر هاتیه سه ری وان هه نه. نه گونه ه ئەو نه سوچه، برایی من. ما کو ئەم ده ست ده یین سه ر ژنکا جوان، ئەم نه هیلن ب که سی ره بزه و چه، چیتره. یان کو بچه ب یه کی بیباف ره بزه و چه و برازین مه د بن ده ستان ده بمین چیتره نه هه قی مه ل ژنکا جوان و ره بن هه یه کو ئەم ژئی ره بیژن مه زه و چه و نه ژی هه قی مه ل هه دو که چکین سیوی هه یه کو وان ل بهر ده ستان بهیلن. هه کی ب فی ناوایی بنیره و بفرکه.»

خوه ها وی دیت کو دنگ ژئی ناپی و تو به رسقین نه یینی ناده، وه که کو دهر فه ته ک که تبه ده ستی وی، ناخافتنا خوه دومان:

«هه که تو دفکری کول هه مبه ری هه فال و هوگرین خوه شه رم بکی، ئەف یه که ژی نه پرسگریکه. ژخوه، شه رم ئە کو ئەم داوه تی بکن. ئەم نی پاساپورتا ته دهر خین و وی ژ ور داخوازنامه ژ ته ره بشین. خوه دی زانه بی سه ری چند سالان تو یی کاری جار هکی بی فان دهران. هوون نی ب ره هه تی و بیمنه ت گه زه ک نانی بخون. ئەف زارو کین بیسعود ژی وی ل جه م ته بسترن.»

«زاروک، ژنکا ره بن، گه زه ک نانی ب ره هه تی... هه ره کهس نا خوه دبیزه. ئەز دزمان دیتنا وه هه موویا یه که. هوون هه موو ب هه مان چافی و ژ هه مان دهر بی دنه یین.

ئەف سی سالن، په یقین کو دیا من داقتیره بهر من... که سه ک ته نی ل من نافکره. تو دبی قه ی ئەز نه مروقم، نه جوانم. رهه کی من، هه ستین من، خه یالین من نین. ئەم چ بکن لاوژ قه دهره خوه دی یه. بری ته مر. ژنا وی بی، زارو کین وی سیوی مان. دقتی تو ئیشا وان سار بکی. ئەو قاس. تو دبی قه ی ئەز ما کینه یه که هه سنی مه. وی چاوا چیبه، گه لو ئەف تشت راسته، پیکان ئە کهس ل وی پرسنی نافکره. قه دهر، و هه ی قه دهر...»

د شوونا کو خه یالا ژیا نا داها توویا خوه بکرا، هشی وی دیسا دچوو روژین بووری. هه که ژ هه فالین وی دگوتن، «ئەز نی قه ت داوه تی نه کم. داوه ت تشته کی بهر ده ایی یه. که قنه شوپیه که پاشقه روو یه. مروفت بیده نگ، بیه قووره ق ژی دکاره بزه و چه.» لی وی دقان نیقاشان ده، هه تم ل هه مبه ری فان هه فالان دهر دکه ت. دیتنا وان راست نه ددیت. دگوت، «ما مروفت هه روژ نازه و چه. د ژیا نا خوه ده، جار هکی یان دو جار ان مروفت دزه و چه. دقتی ئەو روژ خوه دبی هن تاییه تمندیان به. دقتی جهه کی وی روژئی گرینگ و پروومه ت هه به. ئەز نی داواتا خوه، ب داوول و زرنی، ب ربابان ل دار خم. کوژ من بی، ئەز نی هه فت شه ف و هه فت روژان دیلانی گریدم.»

ب سه د کو ته کی، خوه ها وی ژ بو پی ره باخقه قانه کریوون. لژوما وی ژی دخوه ست فی ناخافتنی ب داوی بکه. لی ژئی ره گوتیوون کو هه تا ژئی بی ئەو ئە نجامه کی ب ده ست بخه دا کو وان ژ بکار بوویا ده ست ب نامه ده کاریا شیاندنا وی بکرانا. وی نه دپا کو ب فی ناخافتنی ئەو قاسی بته نگسه. به ری پی ره باخقه، دگوت، سه دی سه د وی ل هه مبه ری داخوازا مه دهر نه که فه. لی نا نها ره وش نه مینا کو دپان بوو. ب مه به ستا کو په یفا داویی ژ ده قی وی بگره، هه کی ب ده نگه کی هه شک و فهرماندار ده ست ب ناخافتنی کر:

«براکئ منو، هه ره کهس ل هیقیبا به رسقا ته یه. تو زانیی کو به رسقا ته، (هه ری) یان (نا) یا ته، وی ل مالباتی گه له ک تشتان بگوهر پینه. (هه ری) ژی، (نا) ژی، ژ بو مه پر گرینگ ن. ب فره هی و هوور کوور بفرکه. هه تا چند روژان بفرکه. ئەز ته تکا دکم، به رسقا ته چ دبه بلا بیه. به ری تو بریارا خوه بدی، ل بریارا کو تی بدی قه نج بفرکه. ل سه ده م و ئە نجاما بریارا

خوه هوور و کوور بفرکه. پۆشمانیا کو پهیره وهره، ژ بۆ داهاتویا وه، ژ بۆ ژبانا وه هه موویان نه باشه. خوه نه ده بهر تشتین کو تی سبه روژی نکاری بکی.»

خوهها وی خاتر ژێ خوهست و رابوو چوو. د مهزه لا بچووک ده، د ناف چار دیوارین سار ده، مابوو ب تهنا سه ری خوه. دیوار ب سه ر وی ده دهاتن. خانی دهاته گوهاشتن و نهو د ناف ده دما ناسی. دیوارین سپی رهش دبوون، ده ریین مه زه لی، په نجه ره وندا دبوون. خوه ل سه ر پشتی درێژ کر بوو، چاقین خوه مچ کر بوون. د وی تاریا کو هاویردۆر دۆر پیچ کر بوو ده، رو نیه ک تیر پیژین خوه درێژی وی دکر. رادبوو سه ر پیا ن، د ناف وی رو نیی ده دمه شی، دچوو بهر په نجه ره یا کو شه ش ته وان ژ نه ردی بلند ه. خوه ب قالا هیا ژیر قه به رددا. لی ژ نشکی قه، رو نی وندا دبوو. تاری دیسا هاویردۆر دنوو خوومان د. چاقین خوه مچ دکر، رو نیه که دن، ژ دوور قه دهات، ب تیر پیژین تیر تاریا وی دقه لاشت. ل قونته را چیا به کی بوو. بهر ب ژۆر قه دهلکشی. ب چار له پکان، بهر ب لووتکه یین چیا یین بلند قه دچوو. لی که فر و کوو چکین کو دهستین خوه دا قیتنی، د مستا وی ده دمان و ل سه ر پشتی دخنری نه والا دهستی کی. د ناف خوین و خوه دانی ده دما، ههستیین وی دشکه ستان، برینین وی تزه ناخ دبوون. ده ما برازا وی، ل دیری خست و ب ترس ژێ ره گو ت، «ئا پۆ دیا من دبێژه، شیف ئامه ده به»، چاقین خوه قه کرن لی زوو ب زوو ب سه ر هشی خوه ده نه هات. ناخاقتنا ب خوهها وی، خه ونین وی، یه ک ب یه ک د بهر چاقین وی ره چوون و هاتن.

هیفار زوو هاتبوو. باژار هیدی هیدی رادهستی تاریی دبوو. ژ نشکی قه، ژ جهی کو خوه درێژ کر بوو رابوو؛ بیبی کول روئ تو که سی بنه پیره، بیبی کو ده ری ل په ی خوه بگره، به ری خوه دا کۆلانا ن. د هه ر گا فا کو د ناف کۆلانا ن ده دا قی ت، د هه ر کیلیا کو ده رباس دبوو ده، بوو به ری ن ده ه سالین داوی، د بهر چاقین وی ره دچوون و دهاتن. ل شه ریتا رابردووی زوو دقه دیا. دیمه نین داوین یین کو ئیروژ ب خوهها خوه ره ناخشیبوون دهات ل هه مبه ر وی رادوه ستیا.

«هوور و کوور بفرکه.»

«خوه نه ده بهر تشتین کو تی سبه روژی نکاری

بکی.»

«(نا) یا ته ژێ، (هه ری) یا ته ژێ، ژ بۆ مه پر گرینگن.»

په یف و هه قوکیین خوهها وی، د سه ری وی ده ب سه دان پرس قه کر بوون. لاشی وی د ناف خوه دانی ده دما. دلجی وی دکره کو په کوپ. هیس دبوو، دخوهست بگری، بقیره، دخوهست گریکا ل سه ر دلجی خوه قه که. هه موو رامانین کو د هشی وی ده ددان دهر، وی نه ژ بۆ به رسقا (هه ری) و نه ژێ ژ بۆ به رسقا (نا) قانه دکر.

ب سه ر ناخاقتنی ده ه روژ دهر باس بوو بوون لی نهو ل مالی قه نه گه ریا. پیژنه ک ژێ نه هات. لگه ل هه موو پرس و گه ری نین مالباتی ناگه به که دهره قی وی ده ب ده ست نه خستن. مالبات که تبه وو ناف شینه که گران. د روژا ده هان ده، هه قاله کی وی هاته مالی، بریارا وی ژ مالباتا وی ره گو ت:

«ژ من تکا کر کو نه ز بیم مالا وه. نهو دخوازه د ده مه که پر کن ده بچه سوید. چ قاسی زوو به، نهو ئی نهو قاسی ژ بۆ وی باش به. وسا ژ من ره گو ت. ده ما وه کاری وی قه داند، قایه نه ف نومروژیا ته له فو نا منه. ل من بگه رن، نه ز بیم. نهو ناخوازه بی مالی و ناخوازه تو که س بی بالا فرگه هی ژێ.»